

SÉQUIES I SÉNIES

NÚMERO 8
GENER-ABRIL 2020

Bulletí Quadrimestral

Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca

00

EDITORIAL

- BIODIVERSITAT: la pseudocòpula de les orquídiess

01

GESTIÓ I CONSERVACIÓ DEL MEDI NATURAL

- Cens d'aus aquàtiques hivernants
- Neteja de les séquies
- Instal·lació dels nivells hídrics
- Col·locació de posaders

02

COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

- Campanyes i Jornades
- El Prat desde la finestra
- Els Parcs Naturals desde casa

07

NOTÍCIES I INFORMACIÓ

- Temporal "Gloria"
- Avistament conjunt de tres llúdrigues
- Cita primerenca de camallonga
- Temperatura sota zero
- Directe en Terra Viva (À Punt)
- El temporal Gloria deixa al descobert un molí barquiforme del neolític
- 26é Comitè de Zones Humides
- Continuen les prospeccions arqueològiques
- Floració de les primeres orquídiess

La pol·linització és el procés pel qual el pol·len passa de les anteres a l'estigma, i és imprescindible per a la reproducció sexual de les plantes.

Algunes plantes produeixen grans quantitats de pol·len que el vent s'encarrega de distribuir i fer arribar a altres flors (plantes amb **pol·linització anemòfila**). Però moltes altres, la majoria amb flors vistoses, depenen d'animals per a realitzar la pol·linització amb èxit. Els insectes són, amb diferència, els pol·linitzadors més abundants (**pol·linització entomòfila**). Així que moltes plantes presenten flors amb característiques atractives per a ells, tals com colors cridaners, perfum, nèctar i formes o dissenys especials que fan de guia (a mode de diana).

Les estratègies per atreure a segons quins insectes o seleccionar quins poden accedir a les recompenses florals varien segons la família de plantes. La majoria de lleguminoses, com l'herbeta de plata (imatge dreta), tenen flors que només s'obren quan l'insecte té un determinat pes. Altres, com les aristolòquies, a les que pertany la clematítide, atrauen a pol·linitzadors (generalment mosques) amb aromes putrefactes. El cas de les orquídiess silvestres, que és el que aprofundirem ara, és un dels més cridaners.

Imatge: Aquesta *Osmia* sp. té el pes necessari perquè la flor s'obra i accedir a la seua recompensa. Alhora, les anteres de la flor li han enganxat el pol·len a la part inferior de l'abdómen -JCA-

Imatge: Dos orquídiess silvestres presents al PN del Prat, *Ophrys tenthredinifera* (superior) i *O. fusca* (inferior) -JCA-

Tot i que per a l'ull humà de vegades no resulti obvi, les orquídiess s'han especialitzat en la imitació com a forma d'atraure als pol·linitzadors per engany sexual, també conegut com **pseudocopulació**. Les flors d'estes plantes s'assemblen generalment a les femelles d'algunes abelles solitàries (espècies que no formen colònies), a través de patrons de taques, reflexes, diferents textures (com pelositat) i fins i tot la producció de fragàncies que imiten les feromones de les femelles de determinants himenòpters. Tan atractiu els resulta als mascles d'estos tipus d'abelles que intenten fecundar-les, amb l'únic resultat d'endur-se adherits els pol·linis, que són una estructura de les orquídiess amb milers de grans de pol·len que després distribuïran per altres flors. A més, la floració de les orquídiess coincideix amb l'aparició dels mascles d'estes abelles (que sol ser abans que les femelles), per la qual cosa encara són inexperts i no hi ha femelles, facilitant l'engany.

Imatge: Grup de siverts (*Netta rufina*) a les torberes de Torreblanca -GRM-

Cens d'aus aquàtiques hivernants

Durant aquest primer trimestre de 2020, l'Equip de fauna del Parc Natural ha realitzat el cens d'aus aquàtiques hivernants.

Aquest cens es fa coordinadament en totes les zones humides de la Comunitat Valenciana seguint les directrius del Servei de Vida Silvestre.

Reposició de nivells hídrics

Després de la col·locació de les estacions de nivell hídric (2019), la brigada d'parc s'encarrega de mantenir, reparar i reposar totes aquelles estacions que a causa de les inclemències del temps han patit algun deteriorament. Aquests mesuradors de nivells, ens aporten gran informació per al maneig i control del nivell hídric de PN.

Imatge: Equip preparant-se per a l'entrada a una illeta de les Il·lacunes de Torreblanca per a col·locar el nivell -JTC-

Manteniment i millora de séquies

Al febrer van donar començament per part de l'Auntamiento de la Ribera de Cabanes, els treballs de millora en comunicació de sèquies. Aquests treballs consisteixen en la neteja i comunicació de canals de manera que les aportacions d'aigua per part de l'aqüífer o de forma natural, no siguin un problema d'inundació als camps adjacents a Parc Natural.

Imatge: Treballs de connexió de séquies -JTC-

Imatge: Instal·lació d'un posader per a aus -JTC-

Imatge: arpellot cendros en posader- JTC-

Col·locació de posaders

Durant el mes de febrer s'han instal·lat i reparat diversos posaders per a aus dins del Parc Natural.

Aquests posaders són utilitzats fonamentalment per les arpelles per vigilar les seues àrees de cria i campeig i també per reposar. A més, ajuda al control d'exemplars anellats que donen una informació molt valiosa a l'Equip Tècnic del Parc Natural.

Control de comportes hídriques

Després dels últims temporals que han afectat la zona, el nivell hídric de la marjal ha pujat de manera considerable. És la brigada del Parc natural l'encarregada de controlar les comportes per poder garantir d'un nivell òptim dels nivells hídrics.

Imatge: Control de comportes hídriques -JTC-

Neteja de sendes i altres zones d'ús públic

Amb el començament de la primavera la vegetació ha començat a invadir alguns trams de les rutes oficials i altres zones públiques del Parc Natural per la falta d'ús. La brigada s'encarrega de mantindre transitables les sendes fent treballs de desbrossament.

Imatge: Neteja de l'itinerari Torre de la Sal -ITM-

ARRELANT A LA MARJAL

Dins de la campanya "Els Boscos Valencians Aliats Enfront de L'emergència Climàtica", el Prat de Cabanes-Torreblanca es va sumar a aquesta iniciativa i ens mostrar de quina manera estan connectats els boscos més propers al Parc Natural i la influència que aquests tenen. per això es va planificar l'activitat "Fent arrels a la marjal".

DIA MUNDIAL DE LES ZONES HUMIDES

Des del Prat de Cabanes-Torreblanca, vam celebrar el Dia Mundial de les Zones Humides com més ens agrada: recorrent el Prat i coneixent als seus habitants més emblemàtics, la flora endèmica de salinars i zones humides i les aus aquàtiques.

DIA INTERNACIONAL DE LA DONA

Des del Parc Natural, vam voler celebrar el Dia Internacional de la Dona amb una activitat d'anellament científic dirigida per una de les educadores ambientals del Prat. L'anellament científic és una disciplina que consisteix en la captura, marcatge amb anelles i solta d'aus silvestres per a l'estudi de les seves poblacions i moviments migratoris.

DIA MUNDIAL DE L'AIGUA

Per a celebrar el Dia Mundial de l'Aigua, desde el Prat va proposar conèixer a fons aquest indispensable element. L'objectiu era introduir als visitants als habitants més petits de les masses d'aigua del Prat, fent-los científics per un dia.

EL PRAT DESDE LA FINESTRA: ACTIVITATS DESDE CASA

Per tal de seguir en contacte amb el Prat, l'Equip Tècnic del Parc Natural i Global Nature estàn elaborant un quadern d'activitats per aprendre sense eixir de casa.

Els quadernets es publicaran cada setmana i es podran descarregar des de la pàgina web del Parc i xarxes socials de l'Espai Natura de Torreblanca.

UNA MANUALITAT

Huí toca fer flors!

Per als que teniu impressora us suggerim que us descarregueu estos retallables d'orquídies silvestres en els següet QR.

Diferències

Trobeu les 7 diferències entre estes dues fotos en les quals una abella pol·linitza l'herbeta de plata en Torrenstra.

Sabies que...?

Esta és "la llengua viperina", una planta protegida del Prat, que atrau als insectes amb olors putrefactes i els atrapa dins les seues flors durant alguns dies. Quan eixen els seus cossos estan plens de pol·len. Com recompensa, mentre que estan tancats, els insectes poden beure tot el nèctar que vulguen.

Foto: Jesús Tena

EL PRAT DES DE LA FINESTRA

VISITA ELS PARCS DES DE CASA

EL Prat de Cabanes-Torreblanca, juntament amb la resta de Parcs Naturals del territori valencià, ha encetat una campanya per apropar els valors naturals dels nostres espais al públic... i sense eixir de casa!

Tots aquests materials, tant del Prat com dels altres Parcs de la Comunitat Valenciana, es poder trobar a l'Instagram de @gvparcsnaturals.

AVISTAMENT CONJUNT DE TRES LLÚDRIGUES

Imatge: Llúdrigues captades en una càmera de fototrampeig -JTC-

L'observació directa d'un dels tècnics del PN va confirmar la presència d'almenys dos exemplars de llúdriga a les torberes de Torreblanca al mes de gener

Posteriorment, les càmeres de fototrampeig han permés captar en diverses ocasions tres individus junts. Fins i tot es pot apreciar que es tracta de mascle i femella, quelcom que ens dóna moltes esperances en l'estabilitat de la població del Prat.

Imatge: Camallonga (*Himantopus himantopus*) -GRM-

Cita primerenca de camallonga

Aquest hivern s'ha registrar una cita primerenca de camallonga (*Himantopus himantopus*) al Prat de Cabanes-Torreblanca. 4 exemplars van aparèixer a les turberes de Torreblanca al mes de gener.

Hi ha que remarcar que es tracta de la cita més primerenca des que es tenen registres al Prat (30 anys).

Imatge: valoració de danys del temporal Glòria per part de la brigada de manteniment del PN

Temporal "Gloria"

Com a gairebé tot el litoral mediterrani, el temporal Glòria va castigar el Prat de Cabanes-Torreblanca el passat mes de gener.

Tot i que, afortunadament, l'ecosistema de la zona humida no s'ha vist afectat, sí s'han produït modificacions importants al codolar i s'han patit danys a infraestructures d'ús públic. Esperem poder tenir-ho de nou a punt el més aviat possible.

Imatge: Personal del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca entrevistat per l'equip d'À Punt -JCA-

Directe en Terra Viva (À Punt)

El programa Terra Viva d'À Punt va visitar el Prat de Cabanes-Torreblanca amb motiu del Dia Internacional de les Zones Humides.

En aquell programa, es va donar oportunitat al personal del Parc per a difondre la importància de les zones humides en el context actual.

Imatge: Molí barquiforme de l'època Neolítica exposat al Centre d'Interpretació - ced-

El temporal Gloria deixa al descobert un molí barquiforme del Neolític

La Brigada del Parc, en les seves tasques de condicionament després del temporal, va localitzar un molí barquiforme del Neolític a les dunes fòssils de Torre la Sal.

Aquesta peça, datada entre els segles V i III a.C., passa a formar part de les restes arqueològiques exposades al Centre d'Interpretació del Parc Natural.

26é Comité de Zones Humides al Prat de Cabanes-Torreblanca

Els responsables de Zones Humides de tota Espanya es van reunir al Prat de Cabanes-Torreblanca per debatre les línies d'actuació a seguir en la conservació de zones humides i conèixer aquest lloc RAMSAR.

Esperem que us hagi agradat!

Imatge: Responsables de Zones Humides de tota Espanya observant aus a les torberes de Torreblanca -AQL-

Imatge: Restes de ceràmica del poblat neolític de Torre la Sal - JTC-

Continuen les prospeccions arqueològiques

Des de la Diputació de Castelló, el Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques, dirigit per Gustau Aguilera ha continuat amb les tasques d'extracció de restes prehistòriques trobades per la zona. Aquestes noves troballes ajudaran a configurar el puzzle de la presència e importància de les societats neolítiques en l'àmbit de Parc Natural.

Floració de les primeres orquídiess

L'hivern de temperatures suaus ha propiciat una florida primerenca d'algunes de les espècies d'orquídiess presents al Prat.

Al mes de febrer, ja es podien observar exemplars florits d'*Ophrys tenthredinifera* i *Ophrys fusca* als saladars de Torre la Sal.

Imatge: *Ophrys tenthredinifera* (esquerra) i *Ophrys fusca* (dreta) -DFF-

Imatge: *Ophrys tenthredinifera* -JTC-

Edita:

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Directora-Conservadora del Parc Natural
Aurora Quero de Lera

Equip Tècnic del Parc Natural
Deborah Fandos Fernández
Isabel de la Torre Martínez
Jesús Tena Caballer
Jonás C. Agulló Brotons

Diseny gràfic i maquetació:

Equip Tècnic del Parc Natural

Imatges:

- JTC- Jesús Tena Caballer. Equip Tècnic del Parc Natural
- AOL- Aurora Quero de Lera. Directora del Parc Natural
- ITM- Isabel de la Torre Martínez. Equip Tècnic del Parc Natural
- GRM- Gregorio Ros Montoliu. Cos d'Agents Forestals
- JCA- Jonàs César Agulló Brotons. Equip Tècnic del Parc Natural
- DFF- Deborah Fandos Fernández. Equip Tècnic del Parc Natural
- BDB- Banc de Dades de Biodiversitat
- ced- Imatge cedida

Centres d'Interpretació del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca

Centre d'Interpretació Sud - Torre la Sal
12595 - Ribera de Cabanes (Castelló)
Al costat de l'Institut d'Aqüicultura de Torre de la Sal
Telèfon: 964 376 410

Centre d'Interpretació Nord - Espai Natura
Av. de Castelló 34, Torrenostra
12596 - Torreblanca (Castelló)
Telèfon: 636 502 585

e-mail: parque_cabanes@gva.es
<http://www.parquesnaturales.gva.es/ca/web/pn-prat-de-cabanes-torreblanca/>

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
del prat de
cabanes-
torreblanca

